

Sygn. akt IV CSK 33/09

**WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Dnia 13 maja 2009 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Teresa Bielska-Sobkowicz (przewodniczący)

SSN Grzegorz Misiurek

SSN Henryk Pietrkowski (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa Banku W. Spółki Akcyjnej
przeciwko J.S. i E.S.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 13 maja 2009 r.,

skargi kasacyjnej pozwanej E.S.

od wyroku Sądu Apelacyjnego

z dnia 30 kwietnia 2008 r., sygn. akt [...],

oddala skargę kasacyjną

Uzasadnienie

Sąd Apelacyjny wyrokiem zaskarżonym skargą kasacyjną oddalił apelację pozwanych J.S. i E.S. od wyroku, na podstawie którego utrzymany został w mocy nakaz zapłaty zobowiązujący ich oraz pozwanych nie biorących już udziału w sprawie solidarnie do zapłaty kwoty 130 136,55 zł z odsetkami i kosztami procesu.

Według dokonanych ustaleń kredyt udzielony przez pozwanego Banka wspólnikom spółki cywilnej występującej pod nazwą „T.” zabezpieczony został przez zawarcie umowy przewłaszczenia urządzeń i maszyn, a także przez wręczenie weksla gwarancyjnego *in blanco* wystawionego przez kredytobiorców oraz poręzonego przez pozwaną. Wobec tego, że kredyt nie został spłacony, a pozwany Bank stwierdził, że istnieją wątpliwości odnośnie właściciela przewłaszczonych maszyn, strona pozwana nie skorzystała z zabezpieczenia wynikającego z umowy przewłaszczenia, lecz z zabezpieczenia wekslowego.

Sąd Apelacyjny podzielając, dokonaną przez Sąd pierwszej instancji, ocenę prawną dokonanych ustaleń oraz zarzutów podniesionych przez pozwaną, stwierdził, że pozwana nie udowodniła, by poręczyła weksel pod wpływem groźby jej męża – pozwanego J.S., że w razie odmowy poręczenia popełni samobójstwo. Sąd Apelacyjny podniósł, że gdyby nawet przyjąć za wiarygodną wersję pozwanej, to istnieją podstawy do ustalenia, że jej oświadczenie zawarte w piśmie procesowym z dnia 25 stycznia 2005 r. o uchyleniu się od skutków złożonego oświadczenia o poręczeniu pod wpływem groźby, złożone zostało po upływie rocznego terminu przewidzianego w art. 88 k.c., którego bieg rozpoczął się od dnia 24 marca 2004 r., w którym nastąpiła formalna separacja małżonków J. i E.S., nie zaś – jak wskazała pozwana – od wyprowadzenia się J.S. ze wspólnego mieszkania. Z zebranego materiału nie wynika bowiem, by stan emocjonalny pozwanego, urealnijający obawę spełnienia groźby, utrzymywał się aż do chwili jego wyprowadzenia się z mieszkania w kwietniu 2006 r.

Odnosząc się do zarzutów apelacyjnych dotyczących możliwości korzystania z zabezpieczenia wekslowego w sytuacji zawarcia umowy przewłaszczenia ruchomości na zabezpieczenie udzielonego kredytu Sąd Apelacyjny wskazał, że w sytuacji, gdy do maszyny i jej wyposażenia, będącej przedmiotem umowy

przewłaszczenia, prawa właścicielskie zgłosiła spółka z o.o. „A.”, powołując się na umowę leasingu operacyjnego, strona powodowa uprawniona jest do zaspokojenia się z zabezpieczenia wynikającego z weksla. Sąd Apelacyjny uznał za nie mającą istotnego znaczenia w sprawie okoliczność, że powodowy Bank przyzwolił na zajęcie przez spółkę „P.” maszyn i urządzeń objętych umową przewłaszczenia, skoro własność tych maszyn jest sporna.

Skarga kasacyjna pozwanej oparta została na podstawie naruszenia art. 87, 88 i 6 k.c. przez ich niewłaściwe zastosowanie w następstwie bezzasadnego uznania, że pozwana składając oświadczenie woli o poręczeniu wekslowym nie działała pod wpływem groźby oraz, że nie złożyła skutecznego oświadczenia o uchyleniu się od skutków prawnych tego oświadczenia. Skarżąca zarzuciła także naruszenie art. 10 i 17 Prawa wekslowego przez błędną ich wykładnię i niewłaściwe zastosowanie wskutek uznania, że strona powodowa była uprawniona do skorzystania z zabezpieczenia wekslowego, mimo że jej wierzytelność została w całości zaspokojona wskutek przejęcia – z chwilą podpisania umowy przewłaszczenia – na własność maszyn i urządzeń, stanowiących przedmiot tej umowy.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Nie znajduje usprawiedliwienia zarzut naruszenia art. 87, 88 i 6 k.c. przez ich niewłaściwe zastosowanie. W zakresie objętym tym zarzutem argumenty przedstawione przez Sąd Apelacyjny usprawiedliwiały przyjęty wniosek, że pozwana składając oświadczenie woli o poręczeniu wekslowym nie działała pod wpływem groźby oraz, że nie złożyła skutecznego oświadczenia o uchyleniu się od skutków prawnych tego oświadczenia. Sąd Apelacyjny dochodząc do takiej konkluzji w istocie zaakceptował ustalenia Sądu Okręgowego oparte na wszechstronnej ocenie zebranego w sprawie materiału dowodowego. Skarżąca, nie mając możliwości oparcia skargi kasacyjnej na zarzucie naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. oraz kwestionowania ustaleń faktycznych (art. 398³ § 3 k.p.c.) musiałaby wykazać, że zgromadzony w sprawie materiał uzasadniał zastosowanie art. 87 i 88 k.c. Zadaniu temu skarżąca nie sprostała, ograniczając rozważania do pytania dotyczącego chwili, w której rozpoczyna bieg termin przewidziany w art. 88 § 2 k.c. Rozważanie tej kwestii w sytuacji, gdy Sady obu instancji uznały za niewiarygodną

tezę pozwanej, że oświadczenie o poręczeniu złożyła pod wpływem groźby, jest bezprzedmiotowe.

Za bezzasadne należało uznać także stanowisko skarżącej, że „wierzytelność zabezpieczona” w następstwie zawarcia umowy przewłaszczenia zaspokojona została „wskutek przejścia z chwilą podpisania umowy przewłaszczenia maszyn i urządzeń na własność banku”. Chwila podpisania umowy nie powoduje zaspokojenia zabezpieczonej wierzytelności. Może ono (zaspokojenie) nastąpić dopiero wówczas, gdy kredytobiorca nie spłaci kredytu w terminie. Z istoty wszelkich zabezpieczeń wierzytelności wynika bowiem, że dopiero po niespłaceniu kredytu powstaje prawo zaspokojenia się z ustanowionego wcześniej zabezpieczenia. Twierdzenie skarżącej, na którym oparty został zarzut naruszenia art. 10 i 17 prawa bankowego, że wierzytelność strony powodowej została w całości zaspokojona z chwilą podpisania umowy o przewłaszczenie na zabezpieczenie, co miałyby oznaczać, że powodowy Bank nie był uprawniony po tym zdarzeniu do wypełnienia weksła i dochodzenia z niego zapłaty, nie ma uzasadnionych podstaw prawnych.

W sytuacji, gdy bank dysponuje dwoma zabezpieczeniami i nastąpiła chwila dająca możliwość zaspokojenia się z tych zabezpieczeń (nie zwrócenie kredytu), bank ma prawo dokonania wyboru, z którego zabezpieczenia skorzysta. Każda z umów stanowiących zabezpieczenie wierzytelności powinna bowiem być traktowana niezależnie, mimo że służą one zabezpieczeniu jednej wierzytelności. Takie stanowisko prezentowane jest w judykaturze oraz doktrynie (uchwała SN z dnia 5 maja 1993 r., III CZP 54/93, OSNC 1993, nr 12, poz. 219, OSP 1994, nr 10, poz. 176 oraz Pr. Bankowe 1994, nr 4, poz. 79, a także wyrok SN z dnia 27 czerwca 1995 r., I CR 7/95, OSNC 1995, nr 12, poz. 183 i PPH 1996, nr 10, s. 37). Sąd Najwyższy w składzie rozpoznającym skargę kasacyjną, pogląd ten podziela.

Z przytoczonych względów orzeczono, jak w sentencji (art. 398¹⁴ k.p.c.).